Statsforvaltningens brev af 16. januar 2007 til 3F Vestlolland:

16-01-2007

Vedr.: Klage over standardblanket ved ledighedsydelse

STATSFORVALTNING SJÆLLAND
DRONNINGEGADE 30
4800 NYKØBING F

JOURNAL NR.: 2007-613/49
SAGSBEHANDLER: SJSVE
DIREKTE TELEFON:

TELEFON: 7256 7600
TELEFAX: 5484 1864
GIRO: 3001 6515959
EAN-NR. 5798000362260
sjaelland@statsforvaltning.dk
www.statsforvaltning.dk

3F Vestlolland har ved brev af 30. november 2005 på vegne af NN henvendt sig til det sociale nævn. Nævnet har videresendt henvendelsen til Statsamtet Vestsjælland, Tilsynet med kommunerne i Vestsjællands, Roskilde og Storstrøms Amter (pr. 1. januar 2007 Statsforvaltningen Sjælland, Tilsynet med kommunerne i Region Sjælland).

Sagen vedrører en standardblanket, som 3F har to klager over - dels om underskrift af standardblanketten, dels om kommunens oplysningspligt ved brug af standardblanketten.

Tilsynet finder, at den tidligere Ravnsborg Kommune ikke har handlet direkte i strid med retssikkerhedslovens § 12, nr. 3. Det er dog tilsynets opfattelse, at kommunens anmodninger om underskrift kan skabe usikkerhed hos borgeren, og at standardblanketten er upræcis.

Her følger en nærmere begrundelse for tilsynets opfattelse.

Sagens oplysninger:
3F Vestlolland anfører ved brev af 30. november 2005, at Ravnsborg Kommune fortsat chikanerer ved udsendelse af oplysningsskemaer og henviser til skemaer fra august, september og oktober 2005, som kommunen har sendt til NN. 3F Vestlolland henviser til, at medlemmet alene har pligt til at oplyse om indtægter efter reglerne herom i lov om aktiv socialpolitik.

Af Ravnsborg Kommunes brev af 13. maj 2005 til 3F Vestlolland fremgår det bl.a., at når det drejer sig om personer, der modtager ledighedsydelse, skal erklæringen om oplysningspligt forstås på den måde, at man skal oplyse om det, der er relevant, dvs. bl.a. arbejde, indtægter og

helbredsmæssige ændringer, men at der ikke skal oplyses om boligforhold, formue o.lign., da det ikke har betydning for hjælpen.

Det sociale nævn henviser i sin udtalelse af 16. juni 2005 til retssikkerhedslovens § 11, stk. 2, og § 12, nr. 3. Af nævnets udtalelse fremgår det endvidere bl.a., at:

"Det er nævnets opfattelse, at det anbefales, at der underskrives en blanket om oplysningspligt, men at der ikke i loven er en egentlig pligt til at underskrive en oplysningsblanket.

På baggrund af dette er det nævnets opfattelse, at borgeren alene har pligt til at oplyse om forhold, der har betydning for retten til udbetaling af ledighedsydelsen.

Det er endvidere nævnets opfattelse, at kommunen har en pligt til skriftligt at give borgeren vejledning herom.

Det fremgår af vejledningen til retssikkerhedsloven, at man anbefaler, at man anvender en blanket, men nævnet har dog i en konkret sag truffet afgørelse om, at kommunen ikke kan stille krav om, at borgere, der modtager hjælp skal underskrive blanket om oplysningspligt med den konsekvens, at hjælpen stopper, såfremt der ikke underskrives."

Af Ravnsborg Kommunes udtalelse af 15. juni 2006 fremgår det bl.a., at kommunen efter retssikkerhedslovens § 12 har skriftlig oplysningspligt over for borgeren, og at kommunen overholder dette ved at benytte standardbrev fra KMD.

Endvidere fremgår det bl.a., at: "I "Erklæring om oplysningspligt" fremgår det, at erklæringen bedes gennemlæses, underskrives og tilbagesendes. Kommunen vil gerne have dokumentation for dette, hvorfor der sendes et nyt brev til dem, som ikke har underskrevet og returneret erklæringen. Herefter forfølges det ikke yderligere af kommunen, hvilket senere også telefonisk er meddelt 3F."

Retsgrundlaget
§ 12, nr. 3, i bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område (nr. 858 af 8. august 2006):

"§ 12. Myndigheden skal give borgeren skriftlig besked om
1) ...
2) ...
3) hvilke typer af ændringer der kan have betydning for hjælpen "

Af vejledning (nr. 73 af 3. oktober 2006) til retssikkerhedslovens § 12, nr. 3, fremgår bl.a., at:

"80. Efter § 12, nr. 3, skal myndigheden give borgeren skriftlig besked om, hvilke typer af ændringer, der kan have betydning for den hjælp,

som borgeren modtager. Denne regel skal ses i sammenhæng med § 11, stk. 2. Efter § 11, stk. 2, har borgeren pligt til at oplyse om ændringer, der kan have betydning for hjælpen.

Det er væsentligt, at borgeren får klar besked om sin oplysningspligt og konsekvenserne af, at der ikke oplyses om ændringer. Der skal ikke for borgeren opstå situationer, der kan mistænkeliggøre pågældende. For myndighederne kan mangelfuld orientering om oplysningspligten betyde, at hjælpen ikke kan betragtes som modtaget mod bedre vidende.

Det er således myndigheden, der skal kunne dokumentere, at borgeren har fået vejledning om sin oplysningspligt, og at vejledningen har været tilstrækkelig præcis til, at vedkommende burde forstå, hvilke ændringer, der skal meldes tilbage om.

82. Det er op til myndigheden at afgøre, hvordan myndigheden i praksis vil opfylde sin oplysningspligt, så længe kravet om skriftlighed bliver overholdt. Myndigheden kan fx opfylde sin oplysningspligt ved at give besked om de relevante ændringer, som borgeren skal melde tilbage om i forbindelse med den generelle vejledning til borgeren ved ansøgningen. Myndigheden kan også opfylde sin oplysningspligt ved at sende en særskilt skrivelse til borgeren eller en mere generel information i forhold til den specifikke ydelse i forbindelse med meddelelse af afgørelsen.

86. Det er vigtigt, at myndighederne sikrer sig dokumentation for, at borgeren har fået besked om sin oplysningspligt m.v. Det kan ske ved, at borgeren ved sagens start underskriver en fortrykt blanket.

Dokumentationen kan være afgørende for, om det senere er muligt for myndigheden at påvise, at borgeren har modtaget en ydelse med urette og træffe afgørelse om tilbagebetaling. Det anbefales især for kontanthjælp, at borgeren mindst en gang om året underskriver en erklæring eller blanket, hvori myndigheden gør borgeren opmærksom på dennes oplysningspligt."

Tilsynets udtalelse

Det kommunale tilsyn er et retligt tilsyn. Der henvises til §§ 47, 48 og 48a i lov om kommunernes styrelse (lovbekendtgørelse nr. 1060 af 24. oktober 2006). Tilsynet tilser, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder, herunder kommunale forskrifter, der er udstedt i medfør af denne lovgivning.

Tilsynet har ikke kompetence til at udtale sig om, hvorvidt en kommune behandler sine borgere dårligt eller i øvrigt handler hensigtsmæssigt eller til spørgsmål om god forvaltningsskik.

Tilsynet er ikke en klageinstans, men tager principielt af egen drift sager under behandling, hvor tilsynet bliver

opmærksom på forhold, som kan give anledning til at formode, at en kommune har handlet i strid med offentligretlig lovgivning.

Hvis sagen vedrører forhold, som kan indbringes for en særlig klageinstans, f.eks. det sociale nævn, viger tilsynets legalitetstilsyn til fordel for sagens behandling ved denne instans. Hvis en bindende afgørelse truffet af en særlig klageinstans ikke efterleves af en kommune, vil statsamtmanden kunne reagere om fornødent med fastsættelse af tvangsbøder.

Det sociale nævn gør ved oversendelsen til tilsynet opmærksom på, at der er tale om en udtalelse og ikke en afgørelse. Nævnet har udtalt sig generelt om, hvorvidt der er en pligt for borgere til at underskrive en oplysningsblanket, og om indholdet af kommunens oplysningspligt efter retssikkerhedslovens § 12, nr. 3.

Tilsynet er enig i det sociale nævns udtalelse.

Ad underskrift af standardblanketten
Tilsynet henviser til det af det sociale nævn anførte om, at der ikke i loven er en egentlig pligt til at underskrive en oplysningsblanket.

Kommunen oplyser, at kommunen anvender en standardblanket, og at en borgers manglende underskrift og returnering af standardblanketten ikke forfølges nærmere efter to anmodninger, jf. kommunens udtalelse af 15. juni 2006.

Tilsynet finder, at kommunens procedure med at anmode om underskrift, som ikke forfølges nærmere ved manglende underskrift, ikke direkte er i strid med retssikkerhedslovens § 12, nr. 3, men proceduren kan efter tilsynets opfattelse skabe usikkerhed hos borgeren. Uanset at der efter kommunens oplysning ikke er nogen retsvirkning ved manglende underskrift af standardblanketten, kan kommunens procedure give det indtryk, at manglende underskrift medfører konsekvenser for ledighedsydelsen. Tilsynet henviser i den forbindelse også til, at kommunen i august, september og oktober 2005 har sendt standardblanketten til NN mhp. hans underskrift.

Tilsynet foretager sig ikke yderligere, men henviser til, at Folketingets Ombudsmand kan udtale sig om god forvaltningsskik, herunder fx uhensigtsmæssigheder ved en myndigheds sagsbehandling.

Ad kommunens oplysningspligt ved brug af standardblanketten

Tilsynet henviser til det af det sociale nævn anførte om, at borgeren alene har en pligt til at oplyse om forhold, der har betydning for retten til udbetaling af ledighedsydelse, og at kommunen har pligt til skriftligt at give borgeren besked herom.

Det er tilsynets opfattelse, at det klart fremgår af det sociale nævns udtalelse, at kommunen skriftligt skal oplyse borgeren om, hvilke typer af ændringer der kan have betydning for hjælpen. Nævnet forholder sig ikke konkret til Ravnsborg Kommunes standardblanket.

Det fremgår af indledningen af standardblanketten, at blanketten henvender sig til personer, der modtager økonomisk hjælp efter lov om aktiv socialpolitik eller lov om social service. Kommunen har ved brev af 13. maj 2005 præciseret over for 3F Vestlolland, at der er forhold, som er anført i standardblanketten, kommunen ikke skal have oplysning om, når en person er på ledighedsydelse. Kommunen henviser i den forbindelse til, at erklæringen om oplysningspligt er en standardblanket.

Standardblanketten omfatter således også beskrivelse af ændringer, der har betydning for andre ydelser omfattet af den sociale lovgivning end ledighedsydelse.

Tilsynet finder, at kommunens anvendelse af standardblanketten, der også indeholder beskrivelse af ændringer, der er uden betydning for ledighedsydelse, ikke direkte er i strid med retssikkerhedslovens § 12, nr. 3. Tilsynet finder dog, at standardblankettens beskrivelse af ændringer, der kan have betydning for ledighedsydelse, er upræcis, fordi den også beskriver ændringer, der ikke har betydning for ledighedsydelse. Tilsynet henviser herved til vejledningens pkt. 80, om tilstrækkelig præcision i kommunens oplysningspligt.

Tilsynet foretager sig ikke yderligere, men henviser som også ovenfor til, at Folketingets Ombudsmand kan udtale sig om god forvaltningsskik, herunder fx uhensigtsmæssigheder ved en myndigheds sagsbehandling.

I øvrigt
Lolland Kommune modtager kopi af dette brev.

Udtalelsen vil snarest blive offentliggjort på tilsynets hjemmeside på internettet (www.statsforvaltning.dk).

P.S.V.

Susann Starzet